

Tomaž Šalamun
ORGIJE

I

»Luč sonca ne ve, kaj dela,
in zato ne zablodi in je skupna in dobra.«

Alberto Caeiro

***

Umrli so obrazci. Umrl je dvižni
most. Umrla je senca. Roke so

umrle. Včasih posije sonce na hrbet
čez prt. Premikamo srebrne

šalice. Umrlo je zlato morje. Umrle
so rastline. Zvile so se v rolo in

odhitele. Poljubljaš se začasno.
Zemlja. Guanajuato. Oprí se

na podest. Ko te je čoln povozil in si
se odbil, je na drugi strani morja

favn obmolknil štirico. Kmetom so
začeli gniti prsti vrsto let.

Moguli so polagali vrtnice. Eden
od izgubljenih je nagačen.

Zverinsko so mi nabrusili opeke

Kogar metodično izdeláš, bije
zvon. Usta mu spačiš. Smreke ne,

rastline se dotikajo. Ovalne črte, uho
sove. Plaz se vzpostavi kot

pelerina, ljudje dvigajo sedeže.
Zobata kolesa, sveta Eulalia,

življenje je dobro. Pridi, teciva.
Dojenček skozi rešetko pleza na

stranišče. Tvoje telo in obroč na kruhu.
Parsifal meša moko in pepel. Princip,

zaviham šal okrog vratu. Prihaja
z leve. Ružim. Hruška. Ivan

odpira oko, se ne zbudi. Samo pod
vodo smo jedli kekse, da ni hrustalo.

***

Ha! Your *sprezzatura* eats my eyes.
Bombole (davišnje, zadržane)

imajo dvojčke. Povijajo dvojčke.
John popravlja kamin, David

potuje, jaz grem v Azijo. Ti,
čriček, pa tolči svoje

granitne kocke. Azija je ogromna.
Bolj, kot sem si predstavljal.

Predstavljal sem si kovček z rožo,
tu so pa tri vrstice. Azija je

ogromna. Bolj, kot sem si
predstavljal. Đoka je surfal, tu pa

tam. Jaz sem jedel rastline in se
plazil po drevju in me boli še zdaj.

Letí, letí kobilica

V veži sem čakal na vojake.
Duša, oči, zobje,

vsi imamo golobje prste:
mokra vretenca

v ribezu sredi gozda.
Dream, make love, and

write. Tekst leži na
tebi in me ljubi. Odrivam

mušice s kladivom,
z njegovo svetlečo se

ploskvijo. Polje je zeleno.
Vagončki so obstali v zraku.

Včasih se vanje zaleti tudi kiper.
Samo takrat, ko je zasneženo.

Vreteno naj ne pride v okno

Karmeličanke so bose.
Vreteno se pava boji.

Karmeličanke zgrabijo modro rjuho,
jo dvignejo nad glavo in tulijo.

Jaz sem karmeličanka! Jaz
sem karmeličanka! Vse štiri. Na

vseh štirih kotih. Potem tečejo
bose po mehki travi z napeto modro

rjuho. Položijo jo na travo.
Stopala jim brizgajo.

Sliši se klopotanje. Niso več
karmeličanke, potopljene v vodo.

Jočejo in postanejo posušene
kamilice, ne glede.

Led in sneg in marčno sonce

Breskev si in teror.
Dolg hodnik. Dolg hodnik s premogom.

Travo vzdiguješ.
Skale vzdiguješ.

Nebo vzdiguješ.
Plehnat sem, zlizan, reven.

Bolkonskega uviješ v rutico in me
za njim od znotraj počistiš.

Jaz pa tebe. Jaz pa tebe.
Gamsi med slapi skačejo s polic.

Deklica si.
Moj Anček Zaspanček.

Tvoje trepalnice so kot dirndli.
Lutkica in jastreb. Dve gazí.

*Rekord je bil stati in groziti.
Tri dni. Vsi so bili že lačni.*

Videl sem davišnje pletenke.

Da. Da.

Oplenili smo mesarja.

Da. Da.

Požiral sem slino, z buciko.

Njega. S puščico.

Spral in umil. V račke, z

očmi smo podtikali

sonca. Veke so bile

zavesa. A bolj

podobne loputam kot

zavesam. Povsod

je bila lončenina. Kahlice

kočije se niso umikale.

To se je zgodilo pred Revolucijo

Na polici sem imel majhne
pse. Izrezoval sem Cabirijine

like iz filma in pse z njimi
oblepljal. Poglej, ne

ve se! Jezik je izdajalec.
Če ga daš na polico, štrajka.

Če mu daš uzde, reče,
uzde so plemenite, ampak

goljfa. Micena, micena nepozornost
in se ti upre. Goljufa. Spartak

je bil najprej njegov dober
prijatelj, potem pa ga je dal

ubiti. Ni trpel od odgovornosti,
da so ga raznesle ribice.

Pater Suger

Krokodili so drhteče stavbe, ki
ponujajo praznino.

Očna mast, očna mast.
Tihi so jambori.

Svetloba je kapljica bitke.
Soj na hribih.

Veljati za: od pedi do glave.
Dur in oči, šestilo, mast in oči.

Kamen: plava.
Mulil je žogo boga.

Hrbet je prestrezal sonce.
Garači so pili v senci.

Brisali smo si čelo.
Zrušili katedrale.

Parnik z lila loputami, skozi je vidiš

Preden se smisel razpre, ga zajčki že
sključujejo. Heraklit je otelovljen. Dirja

s tisto palico. Vrta palačinke. Ganges
utrudi nebesa in šumi pesek. Čolni, migrena,

pulpa, sodi bencina, Primož pri prekladanju
odloženih gum. Če bi bil carinik priseben,

bi mi dal jesti bisere. Izkoriščam Lacana
in Prešerna. Kmecl mi štemplja potrdila.

Po njih hodi Metka. Enkrat jo vpraša.
No, a tista knjiga v Milanu bo že?

A se je slon poscal?

A se je slon poscal?

A so na vozičke padli trni?

Davi je bil križan za Dalmatinke.

Vetrovno, a lepo

Petrificiran obrazček je plesal
z mravljami, mravljice so

se suvale v boke. Poslušali smo.
Gledali smo – vista.

Plezali smo, a so nam roke
ropotale. Čevlji so se

nam zvrčali. Mreže –
mazilili smo gasilce – in pod

gladino so bile stavke – sonce je
zatrlo oblake. Žarelo je

gumijasto in rumeno. Ptiči
so bili zadovoljni. Palme so bile

zadovoljne. Psi so lajali v
koščkih. V hreščečih koščkih.

Menuet za stavo

Žabica je izumila hitro pošto.

Nekatera drevesa poznajo steznike.
Druga drevesa pa ne poznajo steznikov.

A ni bolje, nekatera drevesa poznajo
steznike, druga pa ne. Ne.

Plen lovi lisico.
Lisica bruha.

Mallarmé je imel v kolenu drobce opeke par let.
Potem jih je razsolzil.

Nihče ni žgoč.
Skale so breztežne.

Prihaja nekdo od veljave.
Naslonil ga bom na hruško.

Žabica je izumila hitro pošto.

Ladja pada v noč

Plehci konji, plehci koža,
plehci sulice.

È morto Gianfranco Ferré.
Gorí Castello Sforzesco.

Starci se vzpenjajo v plamenih, noč je
prazna. Škorenj sega do

meč. Hrbet je krvav. Zastava (kot
flajda) ima oči krokodila. Na steni so

bele škatlice. Stoli so kopija
Ludovica Mora. Debla, obronki,

vse je nagrbančeno. Truplo je
skrajšano. Vidi se

nazaj omahujoči vrat. Tudi ti imaš
nimb. Goriš, vžigalica.

Dlan

Kreda lije, vezir pljuska.
Dišiš kot punca, blazna moka.

Parnato krilno drevo, temen glas.
Rože so biserne, Bog da senco.

Dvigam te kot dvižni most. Roke
kradem. Pernate živali stokajo.

Nariši ponija. Vrti rožo. Umij
trepalnice. Da se bo vezir

začudil. Da bodo spet odreveneli
prekopi. Ladjice vzplule in midva

šepetala. Drozge zibala, drozge zibala.
Odpustila beline in se stapljala.

Pittura Ferrarese

Zmrznjeni čas pade na
desko in na obroče.

Na obrazih ga ni. Zmrznjen čas
hrani lilije. V nebesih rušijo

drvarnice. Čaka plava v
smoli. Plahta varuje

mostiček. Bočič prste?
Daj! Z nosnico vdahni skalo.

Plahta varuje mostiček in
parametri – ribe –

popotujejo ob ukrivljenem
železu. Hosta ne véruje. Kristus ima

dolge lase kot bi jih spravljaj
v vrečo. Topolino sili v raj.

Kaj naredi poezija

Človek ima štiriinšestdeset let in nekaj predava v svoji
vikl-vakl angleščini. Neki undergrad se prebije v razred,

ilegalno. Hoče poslušati. Človek pristane. Undergrad bere
svoje

lines. Človek se zaljubi. Razred vzplapola. Tudi razred se

zaljubi. Poletje je. Človek ima petinšestdeset let, undergrad
piše pismo. Prosim priporočilo. Človek gre v Pariz, v Muzej

Gustava Moreauja, ponovno po dvaintridesetih letih, da bi
napisal

pravo priporočilo. Ugotovi: Gustave Moreau je mrtva
nagačena

sfiga, undergrad je živ in žari. Napiše *pravo* priporočilo.

Razvije

se bitka. Bojujejo se najboljši CW programi, osebno, s

telefonskimi klici. Undergrad rolls on the floor out of
happiness. Undergrad ni več študent človeka. Človek

ne bo kaznovan. Zlizala sta se, opici. Dvaindvajset
let in šestinšestdeset let, oba mlada. Človek umira hitro.

Prašnik in rumeno-rudeča torba

Repinc se je v kamnu skuhal,
v salato zremoliral.

Zwinglija pripel kot mušico,
poudaril testo.

Iz jajčnega prahu sem, vračam se,
psalmist, stojim na potoku kot zver.

Kremo vdolbem,
ašno spustim.

Obračam vzglavje.
Sodim in vršim.

Kosmulje dajem na Peloponez iz blaga.
Deske iz hiše izbijam.

Gospod, razumi moje besede,
zastopi to moje razmišljanje.

***

V čelo me buta tvoje bitje srca.
Pomirjaš se. Spiš in
trzaš.

Odkopan je ležal, ne da bi trohmel

V Perpignanu so me napadle
močne čebele. Avto je

zavil vstran. Vremena so
pogazila rdečo čepico.

Oko, globoko zakopano v
temnih oblakih, v

dvižnem mostu nad Baranjo,
se bo vrnilo domov pri

tleh. V ledu bodo raze. Svarun
je imel zaman pečat za

glavo in nebo. Krilca si je
vlekel gor po koži.

Prehiteli so ga črni konjeniki,
na koncu celo brodarji.

Gospodar

Kalin pride in gre.
Omili vato in gre.

Slona boli oko.
Mamo boli noč. En z metlo

kašlja. Divjak sliši lajanje psa.
Od pre ust. Po gre ša očala.

Divjak namili psa.
Enkrat bo srobot čez lovor.

Enkrat bo srobot.
Enkrat. Polkna rujava, polkna zelena.

Aj zibka, aj lok.
Aj, dete, aj stava.

Aj požirek, aj ponirek,
aj sreča.